Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036
УНСоюз: (201) 451-2200

РІК XCI — Ч. 14. — ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 23-го СІЧНЯ 1985 — ЦЕНТІВ 25 CENTS — JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, JANUARY 23, 1985 — No. 14. — VOL. XCI

Президент Реґен солідаризується з українськими політв'язнями

Ню Йорк. — В суботу, 12-го січня ц.р., президент Роналд Реґен прилучився до відзначення Дня Солідарности з українськими політичними в'язнями. Він висловив свою підтримку справі таких політичних в'язнів як Юрій Шухевич, які нидіють в російських в'язницях і концентраційних таборах.

Товариство Української Студіюючої Молоді ім. Миколи Міхновського (ТУСМ) заініціювало ряд протестних акцій, щоб наголосити справу українських політичних в'язнів. У Ню Йорку заарештовано шестеро тусмівців за відспівання українського національного гимну поза огорожею совєтської місії. Поліція заарештувала тусмівців після одержання офіційної скарги від совєтських властей. Їх оскаржено в „безпорядках" і „непотрібному галасі". Шестеро студентів сподіються оспорити причину їхнього арешту, коли появляться перед судом 15-го лютого.

У Клівленді члени ТУСМ перевели 24-годинну вігілію і голодівку. Посадник міста Джордж Войнович проголосив День Солідарности з українськими політв'язнями.

У своїй телеграмі голові Крайової Управи ТУСМ президент Реґен заявив: „Я радий прилучитися до численних членів ТУСМ, щоб відзначити цей День Солідарности з українськими політичними в'язнями. Ця нагода це пригадка, що українські в'язні совісти посвятились найшляхетнішим аспіраціям людського духа: бажання свободи і спротив накладуванні нелюдських політичних ідей і систем. Відвага, гідність і посвята українських в'язнів, яку вони виявили у змагу за ідеал свободи, таких як Юрій Шухевич, скріплюють нашу віру в остаточну перемогу вільного людського духа над тиранією. Хоробрі політичні в'язні України остануться джерелом надхнення прийдешнім поколінням".

Голова ТУСМ, Петро Шмігель, у відповідь на привіт Президента заявив: „Привіт Президента вказує нам на дві справи. Поперше, українсько-американська спільнота може і впливає на американський Уряд, щоб діяти в користь українських політичних в'язнів, пов'язуючи ефективний вплив на урядові чинники з публічним протестом. Отже, мусимо продовжувати розвивати нашу кампанію в обороні людських та національних прав України. Подруге, своїми словами президент Реґен ще раз потверджує його прикладне становище супроти України і його приязне наставлення до українсько-американської спільноти. Ця справа набирає критичної ваги у світлі нового зусилля на відпруження відносин Схід-Захід."

КОНҐРЕҐАЦІЯ ДЛЯ СХІДНИХ ЦЕРКОВ ВИЯСНЮЄ

Філядельфія (Митрополича Канцелярія). — Недавно українська преса, посилаючись на вістки в англомовній пресі писала про „таємничі листи", що їх буцім-то одержали українські Владики у ЗСА в справі жонатих священиків. Владики Митрополії негайно зареаґували, подаючи до відома, що таких листів не одержали. Тепер подається в перекладі інтерв'ю офіційного представника Ватикану видруковане у тижневику „Нешенел католік реджістер" з 6 січня 1985 року, сторінка 3, який подав цю інформацію за повідомленням Католицького пресового агентства, що було розіслане до американської і канадської католицької преси.

Ватикан. — Священна Конґреґація для Східних Церков повідомила Владику Ізидора Борецького, єпископа Української Епархії в Торонто, що деякі жонаті священики під його юрисдикцією були висвячені незаконно й вони були суспендовані, а тому не можуть священодійствувати. Це сказав офіційний речник Ватикану 19-го грудня 1984 року.

Конґреґація в листі з 17-го вересня 1984 року вимагала від Владики Ізидора, щоб він подав список незаконно висвячених священиків, заявив монсіньйор Маріо Ріцці, помічник секретаря Конґреґації представникові агентства National Catholic News Service.

Владика Борецький, однак, не тільки що не відповів на цього листа, але подав його до „публічного відома". Очевидно, це спричинило багато непорозумінь стосовно самої цілі листа.

„Ціль написаного листа була впорядкувати ситуацію, а не покарати священиків", сказав монсіньйор Ріцці. Хоч ці священики були висвячені незаконно й проти рішень Ватикану, що забороняє жонатим священикам східнього обряду бути на Заході, все ж таки була нагода, що евентуально можна було б їх від суспензи звільнити.

Ватикан повідомив Владику Борецького, що деякі священики були незаконно висвячені й є суспендовані „a divinis", однак виконують душпастирські служіння і тим дають велике згіршення вірним.

Він (Ріцці) заявив, що їхня суспенда була автоматична в наслідок незаконного висвячення.

Ріцці теж сказав, що здається було два жонаті кандидати, що їх висвятив колишній єпископ-помічник Михайло Руснак, який мабуть не знав, що існує заборона висвячувати таких.

„Апостольська Столиця з великим вирозумінням бажає впорядкувати цю ситуацію, де це можливе", сказав Ріцці. „Вона не діє як поліцай".

Ріцці відмітив, що були надзвичайні виїмкові дозволи висвячувати (в Північній Америці) жонатих кандидатів у Східній Церкві, але українцям Північної Америки Ватикан це заборонив в 1929 році.

Ріцці висловив своє невдоволення, що деякі кандидати, щоб уникнути цієї заборони, були висвячені в Югославії, а потім були призначені до душпастирського служіння в ЗСА. „Це викрут від закону", сказав Ріцці.

Москва стремить до знищення системи НАТО

Москва. — Новою метою Москви, як виходить із її політичних потягнень, є знищення НАТО як збройної сили, що стоїть на перешкоді совєтсько-московській агресії в Західній Европі. В тій цілі Кремль винайшов нову „стратегію", — поширюючи в Західній Европі поголоски, що Москва є готова „розв'язати Варшавський Пакт", якщо Америка забере свої війська з Европи.

Як відомо, в травні ц.р. минає 30 років від заснування Варшавського Пакту. Наради голів держав Варшавського Пакту мали відбутися в столиці Болгарії Софії, але через нездужання Константина Черненка це зібрання відложено на пізніший час.

Московська „Правда" з 3-го січня 1985 року виразно зазначила, що Варшавський Пакт мусить бути продовжений „як найважливіший інструмент для гарантії миру у світі".

Ця нова стратегія Москви полягає в тому, що Кремль кидає милозвучні кличі для сприйняття західньоевропейською опінією:

* Москва є готова розв'язати Варшавський Пакт, якщо Західня Німеччина покине членство в НАТО;
* Ширення вісток начебто деякі компартії Західньої Европи є тепер більше незалежні від Москви, як це було кілька років тому;
* Небезпека програми космічної війни, яку форсує президент Роналд Реґен.

Однак американські спеціялісти твердять, що хоч СССР протестує проти програми Космічної війни, совєтські вчені працюють над такою зброєю від кількох років безуспішно.

Науковці СССР працюють над космічною зброєю в програмі під російськими ініціялами „ПКО" („Протіво-Косміческая Оборона"), ціллю якої є „виграти війну у стратосфері", як частину війни на землі. Про це пишеться дуже обширно в совєтській мілітарній літературі.

Як відомо, совєтський генеральний штаб розмітив протиракетну зброю по цілій території СССР. Це означає, що совєти ведуть дволичну політику: критикують Америку за її нібито приготування до космічної війни, а на ділі вони фактично від років приготовляються до такої війни, маючи вже значно нагромаджений арсенал космічної зброї, головно ракети АБМ, націлені на американські великі центри та гнізда американських ракет тощо.

Метою цієї нової стратегії є налякати американців і европейців, що президент Реґан приготовляє космічну війну проти „мирного Совєтського Союзу" і тому „розсудливі американці" повинні стримати свого Президента, щоб він „не почав космічної війни" проти СССР.

СВЯТО НЕЗАЛЕЖНОСТИ

З уваги на Свято Незалежности і Соборности 22-го січня, це число „Свободи" друкується з датою середи, 23-го січня. У вівторок, 22-го січня, Головна Канцелярія УНСоюзу і В-во „Свобода" будуть закриті. Наступне число „Свободи" друкуватиметься в середу, 23-го січня, з датою четверга, 24-го січня. — Ред.

ПРЕЗИДЕНТ РЕҐЕН МАЄ НАМІР ЗБІЛЬШИТИ ДОПОМОГУ САЛЬВАДОРОВІ

Вашінгтон. — Як стало відомо з урядових кіл, президент Роналд Реґен має намір звернутися до Конґресу з просьбою про збільшення американської економічної і мілітарної допомоги урядові сальвадорського президента Гозе Наполеона Дуарте.

У поточному фінансовому році Конгрес ЗСА уже схвалив пропозицію про надання економічної допомоги Сальвадорові на суму 326 мільйонів долярів і мілітарної допомоги на суму 128 мільйонів долярів. Президент Реґен, як вважають, попросить додатково виділити Сальвадорові біля 70 мільйонів долярів на мілітарну допомогу і 100 мільйонів — на економічну допомогу.

Додаткова воєнна і економічна допомога Сальвадорові повинна бути надана у зв'язку з останніми розвідувальними даними про те, що уряд президента Дуарте тепер знаходиться в найбільш тяжкому становищі з часу приходу до влади в червні минулого року.

Хоч мирна ініціятива Дуарте, який вступив у переговори з сальвадорськими повстанцями про припинення громадянської війни в країні і знайшла підтримку серед верхівки сальвадорських військових чинів, багато заходів сальвадорського президента викликали незадоволення серед політичних діячів країни. Є побоювання, що праві політичні групи захочуть створити для Дуарте серйозні політичні труднощі під час запланованих на березень виборів до законодавчих зборів.

Дружина із Сан Франсіско перемогла у футболі

Змагуни дружини із Сан Франсіско зносять на руках свого тренера Билла Волша після перемоги у 19-му „Супербовлі".

Пальо Альто, Каліф. — Тут у неділю, 20-го січня, на стадіоні університету Стенфорд відбулись 19-ті з черги чемпіонати професійного американського футболу, у яких дружина „Форті-найнерс" із Сан Франсіско рішучо перемогла дружину „Долфінс" з Маямі вислідом 38-16.

Цей 19-ий „Супербовл" відкрив з Білого Дому за допомогою телебачення президент Роналд Реґен, а приглядалося змаганням 85,000 глядачів на стадіоні та мільйони на телебаченні.

Героєм дня був квортербек Джо Монтана із Сан-Франсіско, який цілковито поставив в тінь свого суперника Дена Моріно з Маямі. Рішальним фактором у змаганнях була знаменита оборонна гра Сан Франсіско.

В АМЕРИЦІ

В ПАЛАТІ РЕПРЕЗЕНТАНТІВ будуть розглядати пропозицію, щоб в майбутньому при загальних виборах усі місця до голосування в країні замикали у тому самому часі. Така пропозиція вплинула тому, що багато політиків скаржиться, що коментатори телевізійних станцій передвчасно подають свої припущення щодо висліду виборів на підставі відомостей з тих стейтів, які скорше кінчають голосування.

ВЕРХОВНИЙ СУД У СТЕЙТІ Ню Джерзі виніс рішення, що всі штучні засоби для піддержування життя у безнадійно хворих можна перервати якщо є певність, що пацієнт такого бажає навіть, якщо він вже непритомний і не може сам того висловити. Таке рішення Верховного Суду запало у справі 84-літньої невилічимо хворої пацієнтки, дев'ять років після того як цей суд вперше дозволив на перервання засобів для піддержування життя молодої дівчини Керен Енн Квінлен.

У ПРОМИСЛОВІЙ ОКОЛИЦІ Піттсбурґу іде тепер жвава дискусія поміж провідниками різних церков та вірними на тему сталевої індустрії та її дальшого розвитку. Ідеться про те, що банк Меллона і сталева корпорація з осідком в Піттсбурґу не хочуть інвестувати в сталеву індустрію і тим самим багато мешканців цієї околиці будуть позбавлені праці. Протестантські провідники стоять в обороні робітників і закидують католицьким церквам, що їхні священики не піддержують населення.

ГУБЕРНАТОРИ П'ЯТЬОХ південних стейтів звернулися до Уряду з проханням, щоб відрядив військові сили для поборювання торгівлі наркотиками в цих стейтах. Вони ствердили при тому, що всі дотеперішні заходи федерального Бюра боротьби з наркотиками показалися „цілковито невистачальними". Також ці губернатори уважають, що на поборювання торгівлі наркотиками повинні бути призначені окремі фонди з Уряду так, як на чищення довкілля з токсичних відпадків.

ДВІ ГРУПИ НАУКОВЦІВ зовсім незалежно від себе повідомили тепер в медичних часописах про повну аналізу віруса, який викликує таємничу і смертельну недугу АІДС. Цей винахід уважають великим успіхом, бо тепер можна буде працювати над винайденням відповідної вакцини, яка запобігала б недузі. Досі було в ЗСА 7,857 випадків АІДС з того 3,737 хворих вже померли.

В ЧАСІ ПЕРЕСЛУХАННЯ в Палаті Репрезентантів у справі злочинів одним із свідків був сенатор з Ню Йорку Алфонс Д'Амато, який ствердив, що їзда підземкою в Ню Йорку є так небезпечна, що він сам боїться їздити і бере свого охоронця. Він висловив свою прихильність до Бернарда Ґеца, який тепер став „славою" за перестрілення чотирьох напасників у підземці. Д'Амато заявив, що він готовий зізнати як свідок на розправі, яка буде іти проти Б. Ґеца, щоб підтвердити, на яку небезпеку є наражені пасажири підземки в Ню Йорку.

ТЕЛЕВІЗІЙНИЙ ЖУРНАЛІСТ з мережі Ей-Бі-Сі Кирт Лобек, який саме повернувся із двомісячного перебування у Афганістані, остерігає що протисовєтські повстанці не можуть видержати у своєму спротиві довше як один рік, хіба що одержать допомогу у зброї з американських джерел. Це була вже третя поїздка К. Лобека до Афганістану від початку війни і він стверджує, що совєтські війська сильно натискають та займають щораз нові кривки повстанців, винищуючи при тому населення.

ВІДОМИЙ В НЮ ЙОРКУ французький ресторан „Ля Кот Баск", де часто заходять різні славні особи політичного і мистецького світів одержав два упімнення за порушення приписів щодо чистоти і здоров'я. При звичайній перевірці представниками департаменту здоров'я знайдено в кухні бруд, миші і мухи.

В БРАЗИЛІЇ ЗАСНОВАНО ЦЕНТРАЛЬНУ РЕПРЕЗЕНТАЦІЮ

П. САВАРИН ВІДВІДАВ КРАЇНУ

Куритиба, Бразилія. — У понеділок і вівторок, 7-го і 8-го січня ц.р., тут відбулися наради в справі створення центральної репрезентації українців у Бразилії.

В нарадах взяли участь президент СКВУ Петро Саварин, делегати зі стейту Сан Павло: Микола Дирявий — від української православної молоді в Озаско, Олег Шиманський — від українсько-бразилійського товариства „Соборність" в Сан Каєтано до Суль, та Богдан Білинський — від товариства Бойківщина і УВК в Сан Павльо, а також голова Хліборобсько-Освітнього Союзу (ХОС) Гілярій Безручка, епарх УКЦ Єфрем Кривий, о. митрат УАПЦ Микола Милусь, віцепрезидент Української Центральної Репрезентації в Арґентині Богдан Коваль, голова українсько-бразилійського клюбу Василь Чмир, члени управи ХОС Богдан Савицький і Петро Єдин.

Промовляє президент СКВУ

На залі було багато осіб з Куритиби та з інших місцевостей стейту Парана, які прийшли, щоб привітати гостей з Канади П. Саварина та його дружину Ольгу.

Після офіційного відкриття та виголошення коротких привітань делеґатів, слово взяв П. Саварин. На його думку, якраз у Бразилії, як і в Канаді, існують найкращі можливості зберегти національну, релігійну, мовну і культурну українську субстанцію. Його промову присутні вислухали з великою увагою.

У вівторок, 8-го січня, було продовжено нараду, яка тривала майже сім годин. Молитвою „Отче наш" її відкрив Владика Кривий. Делегати одноголосно вибрали П. Саварина за предсідника. Секретарями одноголосно обрано о. митрата М. Милуся та М. Геца. Голова СКВУ виголосив вступне слово і запропонував програму наради.

Українські дівчата і хлопці вітають президента СКВУ хлібом і сіллю.

Після виміни думок одноголосно одобрено пропозицію про негайну потребу створення у Бразилії української репрезентаційної установи, яка координувала б співпрацю українських організацій, зберігала українську субстанцію, допомагала б українцям у Бразилії та в Україні, дбала б про збільшення числа українських установ, церков, шкіл, про включення всієї української молоді до суспільної праці.

Бразилійські українці понад 35 років безуспішно намагалися створити вищу установу, і тільки тепер організовано включаються в СКВУ. Одноголосно схвалено офіційну назву: Бразилійсько-Українська Центральна Репрезентація (БУЦР).

Продискутовано [illegible] складу установ-членів. У ході нарад рішено, що першість матимуть ті установи, що вже довгий час проявляють свою діяльність. Ухвалено, що до Репрезентації будуть належати леґально затверджені церковні і громадські центральні установи.

Делегати схвалили, що до Управи БУЦРепрезентації увійдуть представники від вісьмох установ: Українська Католицька Помісна Церква — епарх Є. Кривий, ЧСВВ; Українська Автокефальна Православна Церква — о. митрат М. Милусь, адміністратор УАПЦ на Південну Америку; Українська Баптистська Церква — свого представника призначить пізніше; Хліборобсько-Освітній Союз — Г. Безручка, голова; Українсько-Бразилійський Клюб — Василь Чмир, голова; Товариство Прихильників Української Культури — М. Гец, голова; Українсько-Бразилійське Товариство „Соборність" — О. Шиманський, голова; Асоціяція Українсько-Бразилійської Молоді — Іван Кіндра, член.

Кожна складова установа матиме три голоси, а „кворум" складатиметься з 11-ти голосів. Установи-фундатори, шляхом демократичного голосування, рішатимуть про прийняття до БУЦРепрезентації майбутніх установ-членів. При БУЦРепрезентації будуть створені окремі комітети, щоб відзначити релігійні, національні дати, проводити потрібні кампанії. Негайно буде створений Комітет 1000-ліття хрищення України.

Присутні делегати одноголосно вибрали Діловий Комітет, який до 8-го квітня має опрацювати і зареєструвати статут БУЦР. Головою Комітету обрано проф. д-ра А. Антонюка, секретарями — о. митрата М. Милуся і редактора І. Кіндру.

Президент СКВУ П. Саварин заявив, що тепер БУЦРепрезентація матиме найкращі умови, щоб координувати українську спільноту у Бразилії. Після цього нараду закрито.

П. Саварин в наступних днях відвідав ще інші осередки українського життя в Бразилії.

У СВІТІ

ІЗРАЇЛЬСЬКІ ЛІДЕРИ заявили на Раді Безпеки Об'єднаних Націй, що ізраїльські війська будуть виведені з південного Ливану навіть тоді, якщо ОН не перебере на себе відповідальности за безпеку північних кордонів Ізраїля. Прем'єр-міністер Шімон Перез і міністер оборони Їцак Рабін заявили асистентові генерального секретаря ОН Браєнові Урґгартові, що Ізраїль бажає співпрацювати в цій справі з ОН, але коли плян цієї міжнародної організації затягатиметься, то Єрусалим зробить сам певні заходи забезпечення кордону, а потім продовжуватиме переговори з ОН і Ливаном.

МАЙЖЕ ТРИ МІЛЬЙОНИ суданців мусіли покинути свої житла і втікати до кращих околиць перед маревом голоду, який охопив деякі країни Африки. Суданський міністер здоров'я Абдель-Салям Салеґ Іза заявив закордонним кореспондентам, що не тільки в Етіопії, але також в Судані й інших країнах населення починає вмирати з голоду через страшну посуху, якої не було від непам'ятних часів. Він висловив здивування, що економічно багатші країни світу, включно із ЗСА, чомусь сконцентрували свою увагу виключно на Етіопії, забуваючи про інші країни, які навіть більш прихильно наставлені до політики Заходу, як, наприклад, Етіопія.

МАТИ ТЕРЕСА, ЯКА отримала Нобелівську нагороду миру і загально вважається опікункою бідних, хворих і опущених, виступила дуже гостро і категорично проти абортів. Виступаючи публічно перед великою авдиторією слухачів у Тайпеї на Тайвані, 74-річна католицька монахиня заявила, що вбиваючи ще ненароджених дітей „ми вбиваємо любов між собою і підриваємо основи миру", підкреслено заявила Мати Тереса, кажучи, „якщо не любите своїх дітей, дайте їх мені, я їх виховаю, бо я їх люблю". Вона вважає кожну дитинку основою продовження життя на землі.

МІНІСТЕР ЗАКОРДОННИХ справ СССР Андрей Громико заявив сенаторові Ґенрі Гартові, свого часу кандидатові на президента від Демократичної партії у передвиборах, що покищо не визначено ще дати й місця совєтсько-американських переговорів про роззброєння, а головно зменшення міжконтинентальої нуклеарної зброї і ракет далекого і середнього засягу. Г. Гарт і А. Громико відбули у Москві двогодинну розмову, темою якої були розмови Громика з державним секретарем ЗСА Джорджом Шулцом в Женеві 7-го і 8-го січня ц.р. Московські господарі заявили, що проголошення рефенця і місця переговорів наступить на протязі одного місяця.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members: $7.50 — 6 months, $15.00 — 1 year. Change of address - $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $7.50 на 6-місяців, $15.00 — на рік. За кожну зміну адреси — $1.00.

Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Дружини президентів ЗСА

У Смитсьнському музеї у Вашінґтоні знаходяться воскові фіґури природної величини всіх дружин американських президентів, почавши від Марти Вашінґтон, у довгих парадних сукнях, таких, як їх носили на бенкеті в Білому Домі після інавґурації чоловіка. 15-ий з черги президент Джеймс Бюкенан не був одружений, — чотири президенти, включно з теперішнім президентом Роналдом Реґеном були одружені двічі. Як у кожному подружжі так і в подружому житті американських президентів їхні дружини найближчі їм і найдорожчі особи з найкращим доступом до свого чоловіка — мусіли мати більший або менший вплив на нього. Це залежало від інтелектуального формату даної дружини і ступеня її зацікавлення громадськими справами. Деякі з них ніколи не втручалися до державних справ і їхній вплив на дії чоловіка був мінімальний, — деякі перейшли до історії, як сильні індивідуальності, які відіграли поважну ролю за урядування в Білому Домі їх чоловіків.

Так, наприклад, друга дружина 28-го з черги президента Вудро Вілсона — Ідіт затаїла разом з лікарем важку недугу свого чоловіка (мозковий удар), якийсь час сама керувала державними справами, опісля старалася не допускати до нього осіб ані проблем, які могли б хвилювати його. Дружина Френкліна Деляно Рузвелта, Еленор, була письменницею і журналісткою, роз'їздила по Америці з доповідями, була сильною індивідуальністю. Про дружину Бес Трумана записано, що коли помер несподівано Ф.Д. Рузвелт і мали заприсягати як 33-го з черги президента Америки її чоловіка Гаррі Трумана, то вона викрикнула: „Мій Боже, та ж він нічого не знає". Вона помилилася, бо Гаррі Труман перейшов до історії, як один із найактивніших президентів з великою відвагою вирішувати найтрудніші справи. Меймі Айзенгавер користувалася великою популярністю в американському суспільстві, але до державних справ ніколи не втручалася. Коли Д.Д. Айзенгавер, колишній начальний вождь під час Другої світової війни і перший голова всіх збройних сил членських держав Північно-Атлантійського Оборонного Пакту (НАТО) натаврував раз військово-промисловий сектор, то можна здогадуватися, що це сталося трохи під впливом дуже тактовної і репрезентативної жінки, яка зненавиділа була війни. Джеклін Кеннеді, яка перед своїм подружжям була у Вашінґтоні часописною фотографкою, здобула собі загальне признання своєю гідною поставою зараз після смертного атентату на її чоловіка, Джана Ф. Кеннеді, 22-го листопада 1963 року у Далласі, Тексас. Зате вона вчинила неприємну несподіванку американському суспільству, коли вийшла вдруге заміж, за грецького корабельного більйонера Онассіса, грубо від неї старшого і фізично непринадного.

Дружина президента Линдона Джансона Клавдія, відома, як „Лейді Бирд", пропаґувала „прикрашування Америки" — шляхів, міст і фармерських осель. Дружина Ричарда Ніксона Патришія (популярно називали її Пет) була за фахом учителькою і живо цікавилася громадськими і державними справами. Вона перейшла до історії, як доказ, що президентові інколи добре послухати своєї дружини, а не бути впертим. Бо саме Пет Ніксон радила свому чоловікові, щоб він під час скандалу з так званою Вотерґейською аферою знищив всі записні стрічки, на яких записувано всі розмови, що їх Ніксон вів у своїй кімнаті. Коли б він послухав був своєї жінки, то не потребував би зрікатися президентури, бо не було б документарного доказу, що він наказав затушувати ту скандальну історію.

Проблема — чи і наскільки дружини американських президентів мають вплив на своїх чоловіків — стала актуальною, коли вже після перевибору Роналда Реґена відійшли з Білого Дому три найближчі Реґенові „каліфорнійці". У часописах появився здогад, що їхній відхід автоматично вплине на зріст впливу Ненсі на свого чоловіка. Коли недавно був з відвідинами в Білому Домі Андрей Ґромико, він нахилився до Ненсі Реґен, яка сиділа поруч із ним за спільним столом, і тихенько сказав: „Кажіть своєму чоловікові слово мир". Ненсі відповіла: „Я йому це скажу, але я кажу це також вам." Ненсі Реґен не забирає голосу в актуальних державних політичних справах, але веде активну кампанію проти наркотиків, відвідує шпиталі і народні школи. Вона це робила і під час відвідин Реґена у Пекіні. Все ж Реґен, як названі вгорі його попередники, хоч напевно розмовляли з своїми дружинами про справи, якими жили, проте були надто досвідченими державними мужами, деякі з них непересічні індивідуальності, щоби безкритично слухати порад своїх дружин.

Тамара Кардашинець

НОВА СОВЄТСЬКА СТРАТЕГІЯ

Політичні коментатори часописів і радіостанцій в Західній Німеччині роздумують над долею Варшавського Пакту у зв'язку з наближенням його 30-ліття в половині травня цього року. На нарадах у Софії, в Болгарії, що їх несподівано відклали на невідомий час, здогадно, із-за хвороби генерального секретаря ЦК КПСС Константина Черненка, країни-учасники цього Пакту мали обговорювати його продовження. Про це писала і „Правда", називаючи Варшавський Пакт „найважливішим інструментом миру".

Народжений в Росії автор і совєтолог Герман Ахмінов, з яким провів інтерв'ю в Німеччині кореспондент нюйоркського часопису „Ню Йорк Трібюн" Ґудрун Гассінен, вважає, що Совєтський Союз розпочав нову стратегію, розраховану на підмінування НАТО створюванням враження у публічної опінії, що Москва не виключає можливости розв'язання Варшавського Пакту. Відкликання нарад в Софії сталося, на думку цього совєтолога, саме з метою створити на Заході стан непевности. Він передбачає, що Москва плянує кинути для Заходу три головні теми: готовість держав Варшавського Пакту розв'язати його, якщо Західня Німеччина погодиться вийти з членів НАТО; створити враження, що деякі комуністи є тепер більш незалежні від Москви, ніж були перед тим; підкреслення небезпеки „Стратегічної оборонної ініціятиви" президента Роналда Реґена, популярно відомої як „Зоряна війна". Окремі заяви час від часу провідників країн совєтського бльоку, що вони ніби готові вийти із Варшавського Пакту, додадуть пального для поновлення сотень тисяч демонстрацій на вулицях в різних країнах західнього світу, — сказав Ахмінов. Пацифісти, невтральні й антиамериканці в різних країнах вимагатимуть від своїх урядів, щоб вони вхопилися за совєтську „пропозицію", не розуміючи того, що якби ця пропозиція і зреалізувалася б, тобто якби Варшавський Пакт був формально розв'язаний, це ні в якому разі не значило б де факто розв'язання його, бо всі члени цього Пакту білетерально пов'язані один з одним. Якщо ж Західня Німеччина або інші уряди держав не погодилися б вийти із НАТО, це дасть привід т. зв. Рухові миру обвинувачувати Захід у відсутності доброї волі працювати для збереження миру у світі.

У 1984 році цей рух з Західній Німеччині в заплянованих і очікуваних масивних демонстраціях не записався чисельністю учасників його. Тому в останніх місяцях в урядових німецьких колах існує погляд, що Рух миру помер, головним чином, тому, що його провідники вирішили в грудні минулого року не демонструвати у році 1985, а натомість скерувати свою увагу на „виховання" своїх прихильників. Ахмінов вважає, проте, що тріюмфувати зарано. Рух миру почнеться знову, як тільки совєтський бльок дасть сиґнал мобілізувати людей і, попередив він, влітку цього року на вулиці вийдуть більші маси демонстрантів, ніж у минулому, з гаслом „Геть з НАТО". П'ятирічна партія зелених, що в останніх роках в певній мірі прибула на силі в Західній Німеччині, приписує собі заслуги за те, що більша кількість людей стали свідомішими і, щоважливіше, „готовими до акцій". Хоч більшість населення Західньої Німеччини не довіряє совєтам і почувається безпечніше під охороною ЗСА, проте помітне збільшення невтральних тенденцій. Ахмінов переконаний, що Західня Німеччина не вийде з НАТО, навіть якби натиск був не тільки з вулиць, але й від членів парляменту з партії зелених чи від соціял-демократів, бо теперішній уряд має глибокі корені і достатню кількість мудрих політичних діячів, щоб зберегти членство їх країни в НАТО. Проте, нова стратегія совєтів створить велике замішання публічної опінії. Пророкував неспокій і замішання громадської думки і міністер економіки Мартін Банґенманн.

Цей передбачуваний неспокій може викликати глибоке недовір'я серед західніх альянтів до Німеччини, і, в свою чергу, допомогти здійсненню задуму Москви — викликати внутрішню ерозію НАТО та створити психологічний ефект на країни з антинатівськими настроями, наприклад, в Греції чи Еспанії.

Другим завданням совєтської стратегії є — концентруватися на проєкті президента Р. Реґена — „Стратегічній оборонній ініціятиві". Совєтський Союз, якщо йому не пощастить паралізувати цей проєкт, стане перед обличчям кризи, сказав Ахмінов. Те, що совєтський уряд погодився на переговори в Женеві, на думку цього совєтолога, свідчить про „дуже серйозну кризу в совєтській системі". Проте, якщо Захід твердо триматиметься своїх теперішніх позицій, совєтська стратегія засуджена на невдачу.

ЖИТТЯ І ЗДОРОВ'Я

Д-р Ростислав Сочинський

Недуги органів травлення

I

Після кількатижневих різдвяних і новорічних святкувань за новим і старим календарем, ми вертаємось до опису здоровних проблем, які турбують частину, хоч не всіх, наших сеньйорів; а саме: шлунково-кишкових забурень.

Під час цьогорічного зимового сезону ми одержали листи із запитами, які торкались лікування різних недуг. На жаль, на ці питання ми не можемо відповісти, бо ціллю наших дописів є ознайомлення загалу з недомаганнями людей старшого віку і поради, як таким недугам запобігати. Ми, як й інші лікарі, чи особи обзнайомлені із здоровними проблемами, не одобрюємо самолікування, яке може довести до неприємних а то й трагічних наслідків. Коли ознаки виявляються поважними й загрозливими для організму, треба звертатись до родинного лікаря, а як такого нема, або тяжко його осягнути, то до відділу першої допомоги, чи клініки найближчої лікарні.

Диспепсія

Це недомагання, зване також популярно нестравністю відзначається цілим рядом симптомів, як, наприклад: повторними надчеревними болями, роздуванням живота ґазами, відчуванням насичености, нудотою і зґагою (печією). Характерна особливість цієї хвороби це — стійкість її розміщення у надчеревній порожнині та потреба брати під увагу можливість існування шлункової виразки.

На відміну від кольок (різі) жовчевих проводів і запалення підшлункової залози (черевослинниці) диспепсія рідко коли виводить людину, навіть старшу, з ладу і робить її нездібною виконувати щоденні заняття.

Причини (етіологія) виникнення надчеревних болів можуть бути всілякі. Поруч з бічними ефектами, як наслідок вживання деяких ліків, т.зв. віднесені передавані або болі творяться у таких органах, як шлунок і кишки при запальних, чи злоякісних процесах, а, часом, приймається їх помилково за серцево-судинні або м'язнево-скелетні хвороби.

Усі нові, або поступові хоробові ознаки повинні бути досліджені лікарем, зокрема у людей літнього віку, які позатим втішаються непоганим здоров'ям. М'язневий тонус послаблюється з віком, спричиняючи кволість т.зв. гладких м'язнів органів травлення. У старших віком пацієнтів при обниженому напруженні (тонусі) долішнього стискаючого кільцюватого м'язня (стискача) стравоходу збільшується зворотний струмінь кислот із шлунка до стравоходу, що може викликати запалення цього органу. Це зокрема помітне, коли людина відчуває надчеревний біль під час похилення наперед або лежання горілиць безпосередньо після споживання їжі.

Коли біль дуже сильний, наполегливий і стійкий, треба брати під увагу гостре запалення, а то й пістряк шлунку або черевослинниці.

У кожному з вищезгаданих випадків старша віком людина повинна звернутись до лікаря, щоб устапити діягнозу. Це робиться з допомогою рентґенологічних досліджень, які включають т.зв. шлунково-кишкові серії та клізму з барію, або ж ендоскопію, себто вживання тонкої гнучкої рурки, випосаженої у апарат, подібний до перископу, через яку можна голим оком оглянути, а то й фотографувати внутрішню поверхню шлунка, двадцятки, чи грубої кишки. В останніх роках застосовується наймодернішу техніку, яка не загрожує виставлянням тіла на радіоактивне проміння, а саме т.зв. сонографію, себто вживання приладу, який використовує ультразвук, що дає образ на екрані.

Лікування нестравности, у відсутності поважних органічних недуг органів травлення, полягає на відповідній, індивідуально для кожного достосованій дієті, яка включає уникання переїдання, зокрема таких складників їжі, як важкостравні м'ясива, звірячий товш, солодощі тощо. Помагає також облегшення нервового напруження та емоційних забурень і припинення надмірного уживання алькоголевих, а навіть содових напитків, які мають в собі двоокис вугля.

Деякі особи не можуть пити звичайного молока або споживати молочні продукти, бо зазнають шлункових забурень. Здебільша це тому, що вони не мають змоги стравлювати ляктози, складного цукру, що знаходиться у молоці. У таких випадках поручається пити дієтетичне молоко, яке має у собі певні ензими, які переміняють 70 відсотків ляктози у простішу, легше стравну форму. Коли ж і це не допомагає, треба усунути з поживи усі молочні продукти (масло, сир і т.п.).

Осторога і заклик

Це знана річ, що старші особи, зокрема ті, що терплять на затяжні серцево-судинні та легеневі недуги та інші хронічні недомагання, у великій мірі рискують тяжким захворінням, а то й смертю від ґрипи (інфлюенци) і запалення легенів. У 1983 році 5,040 пацієнтів, віком понад 65 ро-

(Закінчення на стор. 4)

Іван Боднарук

ПЕРША ОКУПАЦІЯ УКРАЇНИ

Сорок п'ять років тому, 17-го вересня 1939 року, совєтська армія перейшла кордони польської держави й зайняла територію Західньої України й Західньої Білорусії. Цю окупацію потрактували в Совєтському Союзі, як визволення українського й білоруського народів від польського ярма. „Совєтський народ, — писала тоді совєтська преса, — простягнув руку братньої допомоги єдинокровним народам Західньої України й Західньої Білорусії, кинутим напризволяще невдачними польськими правителями".

Слідом за тим почали приїздити на ті землі перевірені в НКВД совєтські чиновники, байдужі, а часом і ворожі українському відродженню. Траплялися між ними й вийняткові люди, прихильні нам, але вони не надавали тону нашому життю.

Загал населення, зорганізований у зміненій ситуації, радів, що „буде Україна" та будуть зукраїнізовані всі ділянки життя окупованих країн. Такою фальшивою пропаґандою користувалися й нові наїзники.

Насправді це була не українізація, а замаскована українською мовою русифікація.

Уже перші дні совєтської окупації принесли арешти численних українських діячів, зокрема Костя Левицького, Остапа Луцького, Івана Німчука, Володимира Старосольського та інших. На провінції так само відбувалися арешти видатних політичних і суспільних діячів. Дехто врятувався втечею на Захід.

Українську Православну Церкву на західньоукраїнських землях большевики відразу підпорядкували московському патріярхові, який викорінював у Церкві будь-яку українізацію. Щождо Української Католицької Церкви, то окупаційна влада спершу її толерувала й не встигла її зліквідувати до вибуху війни з німцями в 1941 році. Зробила це совєтська влада відразу після війни.

Початок гарячого літа 1941 року закарбувався назавжди в пам'яті кожного, хто його пережив. Глухі вісті про совєтські звірства, що діялися у в'язницях, кружляли між людьми, але не всі цьому вірили. Та коли опала курява на слідах останнього енкаведівського авта, люди кинулися до в'язниць, щоб визволити своїх рідних. Але визволити вже не було кого!

Важко описати безмір жаху, що відкрився перед очима прибулих, коли розбито тюремні брами. Гори накопичених тіл залягали келії, валялися по коридорах і підвалах. Декуди в'язниці виявилися порожніми, а помордованих знайдено звалених в одній чи декількох братських могилах. Багато вбитих було в дикий спосіб спотворених руками енкаведистських деґенератів. Мабуть, не було одного міста чи містечка в Галичині й на Волині, де енкаведистські кати не залишили б по собі кривавого жнива.

У Львові большевики стріляли з автоматів крізь зачинені двері тюремних келій, густо набитих в'язнями. В підвалах складали вбитих верствами, посипаючи піском, щоб легше було по них ходити. Загалом у львівських в'язницях замордовано приблизно 3,000 людей. У Тернополі і Стрию вкидали вбитих у ями, які тільки згодом розкрито, в Самборі виганяли в'язнів з келій на тюремну площу й косили кулеметами.

По якомусь часі совєтська влада пробувала перекинути відповідальність за ті звірства на німців, а потім на українців. Вони повели кампанію проти колишнього міністра Німеччини Оберлендера, закидаючи йому вбивства, нами вище описані. Відомо, що методою совєтського „правосуддя" можна довести все, що завгодно. Але тим разом совєтам не повезло, бо Оберлендер зажадав слідства, яке й було переведене Міжнародною Асоціяцією Політичних В'язнів і у висліді якого стверджено непричетність Оберлендера до погрому. Знову ж проти батальйону „Нахтіґаль" (Дружини Українських Націоналістів) повела слідство німецька державна прокуратура і вкінці слідство припинила, встановивши що у в'язничних масакрах у Львові той курінь участи не брав із тої простої причини, що в той час його у Львові не було; там діяла ще совєтська влада. Після того справа затихла.

КОЛИШНІЙ СЕКРЕТАР Департаменту оборони Еллiот Ричардсон вважає, що шість країн Південної Азії, членів військового бльоку АСЕАН, повинні тепер відігравати більшу ролю у формуванні оборони. Ричардсон виступав на триденній конференції в Сінгапурі і заохочував делеґатів членських держав АСЕАНУ не тільки співдіяти зі своїми урядами у справі оборони, але також бути посередниками у потребі замирення, наприклад, між Китайською Народною Республікою і Японією, бо на такий „люксус" як міжусобиці держави АСЕАН не можуть собі дозволити під теперішню пору існуючої загрози зі сторони СССР і комуністичного В'єтнаму.

У ВИСЛІДІ ПРОТЕСТІВ і демонстрацій в Кінґстоні, Джамайка, там загинуло досі 10 осіб і різко зменшився наплив туристів, які під цю пору масово напливали на острів, щоб любуватися теплим кліматом. Прем'єр-міністер Джамайки Едвард Сіґа закликає населення до споко і вирозуміння. Заворушення і протести розпочалися тоді, як уряд проголосив підвишку на газоліну на 20 відсотків.

Іван Олексишин

ОРГАНІЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ АРМІЙ І ЇХ СПІЛЬНИЙ ПОХІД НА КИЇВ

VI

При кінці грудня і спочатку січня 1920 року большевицька армія зайняла простір розташування Української Галицької Армії. Тому, що большевицькі вояки ввійшли до лічниць й почали господарити „за законом революції" під натиском хворих вояків і старшин, а також місцевих большевицьких партій, які хотіли допомогти хворим, засновано у Вінниці, т. зв. Галицький Ревком під головуванням отам. Гірняка. Цей Галицький Ревком проголосив себе Начальним Політичним Проводом Української Галицької Армії та заключив з місцевими революційними угрупуваннями України договір 31-го грудня 1919 року, на основі якого УГА, під назвою „Червона Українська Галицька Армія" стала автономною складовою частиною большевицької армії. Це охоронило хворих на тиф вояків і старшин від шикан різних большевицьких загонів та повільно наладнано прохарчування хворих у лічницях.

Тому, що галицький політичний провід разом з Диктатором Петрушевичем 16-го листопада 1919 року виїхав до Відня, а придніпрянський уряд разом з Головним Отаманом Петлюрою — до Польщі, вся відповідальність за дальшу долю Української Галицької Армії впала на Начальну Команду. З тою ціллю створено при Начальній Команді 25-го січня 1920 року, т. зв. „Політичний Відділ" під проводом д-ра Андрія Музички, який разом з Начальною Командою мали займатись дальшою долею Української Галицької Армії.

На спільній нараді Політичного Відділу і Начальної Команди в днях 2-го і 4-го лютого ген. Микитка, начальний вождь і ген. Ціріц, шеф штабу армії, якої коло 75 відсотки залишилися у лічницях хворих на тиф, а 25 відсотків — частина армії — виздоровці, які потребували відпочинку, тому не могли ставити опору наступаючому ворогові — большевикам, тим більше що ми були оточені з трьох сторін. Наш теперішній союзник був розбитий в околиці Одеси й рештки його армії втікали в переполосі вздовж ріки Дністер до Польщі. Решта Української Галицької Армії опинилася на роздоріжжі й тепер було потрібно рішити, кудою нам йти — чи за Дійовою Армією до Польщі, чи пробиватися до ген. Павленка на большевицькі зади, чи договорюватися з наступаючими большевиками, чи здатися румунам? Повага хвилини вимагала застанови й добре обдуманого рішення. Перехід до Польщі грозив роззброєнням і кінцем Української Галицької Армії, а пробиватися до ген Павленка наражувало вояцтво на великі втрати в людях, а тих, хто залишився у лікарнях хворий на тиф, на безпощадне знищення. Договорюватися з большевиками також не було вказаним, тому що поляки представлять нас перед Антантою, як большевиків і тоді справа Східньої Галичини для нас буде пропаща. Найкращим виходом з цього критичного положення був перехід до Румунії, бо хоч ми знали, що румуни наше військо можуть роззброїти, то наш уряд міг би пізніше в переговорах з Антантою старатися про реактивування армії.

Тому, що в тому часі большевицька армія в своєму поході на південь дійшла була в район розташування І-го й ІІ-го корпусу Української Галицької Армії, команди цих частин були змушені переговорювати на свою власну руку з командами поодиноких большевицьких частин. В цій прикрій ситуації делеґація Політичного Відділу при Начальній Команді Української Гаицької Армії приїхала до постою І-го корпусу в Чечельнику і там 6-го лютого 1920 року утворено Начальний Ревком Червоної Української Галицької Армії з проф. д-ром Андрієм Музичкою як головою. Витворилася дивна ситуація — існування трьох Начальних Команд: стара Начальна Команда, Ревком ЧУГА у Вінниці й Начальний Ревком ЧУГА ч Чечельнику.

Дня 10-го лютого стара Начальна Команда видала приказ, що частини Української Галицької Армії мають перейти ріку Дністер коло Рибниці до Румунії, а Начальний Ревком ЧУГА - приказ залишитись на місцях. Пізніше показалось, що перехід до Румунії не був актуальний, бо румуни заявили, що Української Галицької Армії туди не впустять. За видання приказу переходу до Румунії Начальним Ревкомом ЧУГА заарештовано ген. Микитку і ген. Ціріца, а на їх місця покликано полк. Шаманенка як шефа штабу і тимчасового вождя Начальної Команди Червоної Української Галицької Армії з осідком у Балті.

У міжчасі представники вінницького Ревкому були змушені 12-го лютого заключити з командою 12-ої совєтської армії новий договір в Києві, на підставі якого Українська Галицька Армія втратила свою автономію, тому що її всі три корпуси мали бути змінені на бригади й увійти в склад окремих совєтських дивізій. Члени Ревкому ЧУГА в Балті, що його очолював полк. Шаманенко, довідавшись про цей договір, поїхали до Вінниці, де створено спільний Ревком ЧУГА з осідком у Балті, та вислано своїх представників до Києва, щоб поправити деякі місця в договорі з 12-ою совєтською армією. Цей Об'єднаний Ревком ЧУГА, на вимогу Краєвського (жида), коменданта одеської воєнної округи, 24-го лютого видав обох заарештованих ген. Микитку і ген. Ціріца до розпорядження революційного трибуналу 14-ої совєтської армії. Генерала Микитку вивезено до Москви й, коли він відмовився від співпраці зі совєтською армією, його розстріляно в серпні 1920 року, а ген. Ціріца вивезено до Кожухова, якого за відмову співпраці зі совєтською армією також розстріляно.

При кінці лютого 1920 року всі частини Червоної Української Галицької Армії опинилися на Херсонщині в околицях Чечельника, Бершаді, Балти, Бірзулі й Берґдорфу, де переорганізовано армію по думці договору з 12-ою совєтською армією, ось як: І-ий галицький корпус в 2-гу бриґаду, II-ий галицький корпус в І-шу бриґаду УСС-ів, а III-ий галицький корпус в 3-тю бриґаду ЧУГА. Кожна бриґада мала складатися з трьох полків піхоти, а в кожному з них мало бути три курені, одного легкого гарматнього полку та одного важкого гарматнього дивізіону; з дотеперішніх бриґад потворено полки. Начальна Команда ЧУГА мала назву Полевий Штаб Червоної Української Галицької Армії, а її тимчасовим начальним вождем призначено галицького комуніста Порайка, заступником — росіянина Солодуба, політичним комісарем жида Михайлика, а комісарем оперативного штабу Пучка.

(Продовження буде)

Клівленд вітав композитора А. Гнатишина

У великій залі Української Католицької Церкви св. Йосафата на Пармі, 8-го листопада ввечорі український хор „Дніпро" та українська громада Клівленду мали велику приємність вітати нашого віденського гостя, одного з найвидатніших сучасних українських композиторів та дириґентів проф. Андрія Гнатишина. Перед тим наш композитор відвідав українську громаду міста Дітройту та околиці, де на зустріч з ним прибуло понад 400 українців.

Гостя представив українській громаді добре відомий серед клівлендців уродженець Відня Гайнріх Штайгаґен, який брав участь у славному українському хорі при церкві св. Варвари у Відні і взагалі був у приятельських стосунках з родиною А. Гнатишина. Він поділився з присутніми деякими цікавими враженнями про композитора та його родину. А. Гнатишин, будучи вже понад півстоліття незмінним мистецьким керівником та дириґентом хору церкви св. Варвари, завдяки своїй працьовитості та замилуванню до української церковної музики, завоював собі незвичайно велику пошану як хористів, так і всієї віденської громади, і то не тільки української, але і чужинецької. І це зовсім не випадково, бо музика для А. Гнатишина — це те, з „чим він народився", і те, без чого він не міг би уявити свого життя. Про це свідчать ось такі короткі дані з його життєпису.

Народився він 1906 року в селі Чижиків, недалеко Львова, після закінчення гімназії, поступив до Музичного Інституту ім. Лисенка у Львові. Музичні здібності молодого Андрія Гнатишина не могли пройти повз увагу великого Митрополита А. Шептицького, за допомогою якого Андрієві вдалося поступити у музичну консерваторію Відня, який тоді був центром музичного життя не тільки Европи, але й цілого світу (досить тут навести лише такі імена, як Моцарт, Бетговен, Гайдн, Штраус, життя і творчість яких була так тісно пов'язана з столицею Австрії).

Успішно закінчивши цю консерваторію і здобувши в ній ступінь дириґента, Гнатишин, продовжував бути керівником хору при церкві св. Варвари, в передвоєнні роки часто діставав запрошення керувати українським хором у Берліні. У Відні його часто запрошували дириґувати хорами під час різного роду урочистостей, як також під час накручування фільмів, виступати по віденському радіо і т.д.

Але дириґентська праця — це лише частина мистецької діяльности нашого маестра. Впродовж своєї понад 50-річної музичної діяльности він скомпонував понад сотню пісень для вокального хору у супроводі піяно як з українським, так і німецьким текстами. Особливо багато він скомпонував церковної музики для церковних хорів. Крім того, він є композитором такої симфонічної музики як „Українська сюїта", „Моє село", „Українські національні танці", кількох увертюр і т.д., над чим детальніше тут нема змоги зупинитися.

З нагоди приїзду А. Гнатишина до Клівленду Г. Штайнгаґен майже експромтом написав і виголосив на пошану гостя досить вдалий вірш. Це тим більше похвально, що хоч Г. Штайнгаґен народився у Відні і ніколи не жив в Україні та має давнє німецьке походження, він, проте, завдяки своїй матері настільки добре опанував українською мовою, що нею навіть вірші може писати.

З неменш цікавими спогадами про Гнатишина виступив давній його приятель ще з передвоєнних і воєнних часів, відомий і талановитий наш співак д-р Володимир Боднар. Зокрема, він пригадав, як не раз їм обом тяжко й небезпечно доводилося переживати часи большевицької окупації Відня. „Виходячи з дому, — сказав д-р Боднар, я тоді казав своїй родині: якщо через півгодини я не повернуся, рапортуйте до американської військової управи" (тоді родина Боднарів перебувала в американському секторі Відня).

Від імени Об'єднаних Організацій Українців Клівленду гостя привітав інж. Василь Ліщинецький, а від парохії Св. Покрови — її парох о. д-р Іван Телявський.

На вечорі виступила також маленька бандуристка Ірена Завадівська, яка на бандурі заграла кілька зворушуючих українських пісень.

Полякувавши українській громаді Клівленду та всім українцям Америки за їх гостинне і дружнє прийняття, проф. Гнатишин запевнив присутніх, що він і далі буде в силу своїх спроможностей працювати на ниві української музики — невід'ємної передумови для збереження й розвитку української нації.

Д-р Юл. Мовчан

Автори книжок і видавництва, які бажають, щоб про їхні книжкові видання були в щоденнику поміщені бібліографічні нотатки, вістки й огляди, повинні присилати до редакції „Свободи" разом із двома примірниками даного твору також і адресу, де таку публікацію можна набути, та її ціну.

СТАНОВИЩЕ ДО КНИЖКИ А. РАЄНА „ТИХІ СУСІДИ"

(УКРАЇНСЬКОЇ ЛІҐИ ПРОТИ ЗНЕСЛАВЛЕННЯ)

Недавно появилася на книжковому ринку праця Аллена Раєна „Тихі сусіди", що її темою є діяльність автора та Бюра спеціяльних слідств при Департаменті справедливості ЗСА, на полі викривання у ЗСА „воєнних злочинців", які в часі Другої світової війни були „нацистами" або співпрацювали з ними.

Аллен Раєн був у роках 1980-83 директором Бюра спеціяльних слідств. Бюро це створено у 1979 р. рішенням Конґресу після наполегливих заходів конґресменів Джошуа Айлберґа та Елизабет Голцман. БСС викриває „воєнних злочинців" у ЗСА та оскаржує їх, у висліді чого оскаржені тратять горожанство ЗСА і мусять покинути країну або бути депортованими, у деяких випадках до Совєтського Союзу.

У БСС працює 20 адвокатів, сім істориків, чотири слідчі і багато дослідників, аналітиків, секретарок тощо, разом 50 осіб.

БСС оскаржило дотепер 40 різних осіб, з цього 13 литовців, 10 українців, сім лотишів, чотирьох німців і фолькслойчів, двох москалів та по одному білоруса, хорвата, естонця, румуна.

Із 40 оскаржених, переважно доволі старих людей, шість померло, двоє покінчило самогубством, двох депортовано до Німеччини, один зрікся горожанства і покинув ЗСА, одного звільнено, решта у різних стадіях судових процедур, апеляцій або депортації.

Українська Ліґа Проти Знеславлення стверджує що, на жаль, книжка А. Раєна є працею необ'єктивною, тенденційною і ворожою не тільки до мнимих „воєнних злочинців", але й до загалу іміґрантів східньоевропейського походження, які прибули до ЗСА після Другої світової війни.

Читач книжки „Тихі сусіди", недостатньо обізнаний з історією Совєтського Союзу та воєнних і повоєнних років в Европі, набирає враження, що великий відсоток східньоевропейських іміґрантів, які прибули до ЗСА після Другої світової війни, зокрема українці, литовці, лотиші, це „нацисти", „воєнні злочинці", вбивники жидів.

На обкладинці книжки Раєна видніє мешкальний дім. Цей дім кидає велику тінь, але це тінь не будівлі, а величезної гітлерівської свастики. І назва книжки, і ця велика тінь свастики, і зміст книжки суґерує читачеві:— Ваш сусід, що поселився біля вас після Другої світової війни, сусід, що ви його знаєте уже біля 40 років, сусід, про якого ви думали, що це порядна, тиха, працьовита людина і добрий американський патріот, це, може, замасковий нацист, воєнний злочинець, вбивник жидів.

Автор не пояснює, що „воєнні злочинці", які прибули до ЗСА після війни із біля 400,000 іміґрантів із Східньої Европи, це зникомий відсоток із загального числа прибулих і що загал тих іміґрантів виявили себе людьми чесними, працьовитими, релігійними, глибоко мотивованими антикомуністами і високовартісними громадянами. Ми є певні, що коли б була переведена відповідна статистика, виявилося б, що ці іміґранти відзначилися незвичайно низькою кількістю поповнених злочинів, що скількість злочинів, які вони поповнили зближається до зера.

А. Раєн не згадує в своїй книжці теж про те, що нацисти переслідували не тільки жидів, але й українців, що десятки тисяч молодих українських патріотів, зокрема тих, що їх А. Раєн називає українськими фашистами, були розстріляні або повішені німецькими нацистами, часто у масових екзекуціях, що велика кількість українських поліціянтів (біля 8,000), яких А. Раєн уважає за „нацистів" і „воєнних злочинців", перейшла у 1942 році до Української Повстанської Армії і боролася проти нацистів, а по закінченні Другої світової війни—ще сім років проти совєтської влади.

А. Раєн болієй обурюється на Конґрес ЗСА та різні аґенції американського Уряду, що після Другої світової війни вони допустили до Америки велику кількість східньоевропейських переселених осіб без дуже строгої перевірки, а натомість робили труднощі жидам.

Причиною цього, на думку А. Раєна, був страх перед комунізмом, який панував тоді у ЗСА, який переходив часом в „гістеричну надреакцію".

А. Раєн каже, що Америка капітулювала перед протикомуністичною „фобією, що її конґресова Комісія протиамериканських дій так завзято експлуатувала". Автор не лишає у спокої і покійного сенатора Джозефа МекКарті і повторює слова Ричарда Ровірі, що: „Ніколи більш зухвалий підбурювач не діяв серед нас, ані ніякий політик з певнішим, швидшим доступом до темного місця американської психіки". Мимоволі насувается питання: чи для А. Раєна відгук американських громадян на старання сенатора МекКарті спинити комуністичну інфільтрацію державних урядів—це „темне місце американської психіки?"

Дивною і незрозумілою є теж картина перебування східньоевропейських втікачів і жидів у переселенчих таборах, що її змальовує А. Раєн: „Жиди були трактовані як в'язні або ще гірше. Багато таборів мали огорожі з кільчастого дроту... поживою були переважно чорний хліб і кава." Натомість „інші житлові приміщення переселених осіб надавалися краще до життя, були це фактично зовсім не табори, але оселі з чистими, дбайливо вдержуваними хатами і добре годованими мешканцями. Тут були не жиди, але лотиші, литовці, українці, які втекли до Німеччини із відступаючою німецькою армією".

Ще більш дивним і незрозумілим є цілковите незнання А. Раєном жахливих умовин державного терору і брутального поневолення в СССР. Він каже: „Не зважаючи на те, які були справжні мотиви цих людей (східньоевропейських переміщених осіб) вони „швидко навчилися говорити, що вони воліють смерть, як життя під комуністичними режимами".

Чи А. Раєн нічого не чув про масові самогубства втікачів, коли їх альянти насильно „репатріювали" у руки катам Сталіна, про запльомбовані вагони, з яких капала кров?

Один розділ своєї книжки А. Раєн присвячує співпраці БСС з совєтською прокуратурою, що у практиці є однозначне із співпрацією з КҐБ.

Сьогодні не треба вже мабуть нікого переконувати про те, що в СССР кермує деспотична оліґархія, що совєтський режим вдержується жахливим, тотальним поліційним терором, що совєтське судівництво не має нічого спільного із справедливістю.

Трохи менше відомим у вільному світі є те, що в СССР є зокрема брутально переслідувані національні меншини, які становлять майже половину населення Совєтського Союзу.

Кількасот тисяч колишніх горожан СССР або людей з країн Східньої Европи окупованих Москвою, яким вдалося після Другої світової війни стати горожанами ЗСА, є Ахіллевою п'ятою совєтського режиму, бо вони голосять на Заході правду про країну-тюрму, що зветься СССР. Є самозрозумілим, що совєтська влада хоче цих людей зневтралізувати, застрашити, здеморалізувати, замкнути їм уста.

Вкінці є дуже мало сьогодні людей, які не знали б про те, що для своїх політичних цілей совєтська влада послуговується брехнею, ошуканством та дезінформацією. Є правдою, що до деякої міри кожна держава вживає цих засобів, але Совєтський Союз поставив брехню, ошуканство і дезінформацію на неперевершений прямо науковий рівень. Усі ці речі є сьогодні вже більше або менше відомі кожному американцеві, але здається, якимсь чудом, ці речі не є відомі або зрозумілі А. Раєнові.

А. Раєн розказує прямо із захопленням про свою зустріч, враз з В. Роклером, тодішнім шефом БСС, із горезвісним головним совєтським прокуратором Руденком, його заступником Рекунком та з іншими представниками совєтської „справедливости".

А. Раєн каже, що тому, що ця зустріч відбулася чотири тижні після совєтської інвазією Афганістану і що всі інші ділянки взаємин між ЗСА і СССР ґіршали, він боявся, що совєтські прокуратори приймуть їх неприхильно і не схочуть співпрацювати на полі викривання у ЗСА „нацистів", які колись жили на теренах Совєтського Союзу.

Ми питаємо: на основі якої логіки можна було припускати, що совєтська влада не схоче співпрацювати у нищенні клятих українських, литовських, латвійських, естонських, хорватських, білоруських та інших націоналістів-протикомуністів?

Совєтській владі не йде, очевидно, про знищення кількох чи кількадесятьох еміґраційних ворогів, але йде їй про те, щоб сказати сотням тисяч американських громадян українського, литовського чи іншого східньоевропейського походження: „Бачите, наша рука довга. Ми вас дістанемо і в Америці. Ваш власний американський Уряд віддасть вас нам своїми власними руками. Ви знаєте що, якщо ми схочемо, поставимо проти вас 100 „свідків". "

Отже, не було ніякої основи побоюватися, що Москва не схоче співпрацювати у нищенні американських „нацистів" і, навпаки, можна було бути у 100 відсотках певним, що Москва прийме пропозицію співпраці в цій ділянці з може прихованою, але великою радістю.

І так, очевидно, сталося. Було, згадує А. Раєн, багато взаємних усмішок, а сам головний прокуратор Руденко, відходячи, кивнув кожному американцеві головою „з легкою усмішкою, офіційно, але ввічливо".

Варто згадати, що коли обговорювано справу свідків і їх приїзду на судові розправи до ЗСА, заступник Руденка Рекунков сказав, що це не буде легко, бо: а) совєтські свідки можуть не могти приїхати до ЗСА з причин поганого здоров'я; б) свідок не може бути висланим до ЗСА проти його волі. Тому тільки, може, один на 10 свідків буде достатньо здоровий або схоче поїхати до ЗСА.

Для кожного, хто знає, як дуже совєтський горожанин хотів би, якщо не перманентно, то бодай на хвилину вирватися із „червоного раю" у вільний світ, така відповідь московського прокуратора була вершком брехні.

А. Раєн, дуже вдоволений співпрацею з Москвою, ка-

(Закінчення на стор. 4)

Вступайте в члени УНС

Помолімось за наших друзів.

ЗАУПОКІЙНА СВЯТА ЛІТУРГІЯ

За спокій і вічну радість душ померлих Членів Фонду Катедр Українознавства

Впреп. о. протопрес. Іван Ткачук відслужить ЗАУПОКІЙНУ СВЯТУ ЛІТУРГІЮ, в НЕДІЛЮ 27-го СІЧНЯ 1985 р., о год. 10-ранку, в УПЦеркві Всіх Святих, в Ню Йорку, за Блаженної Пам'яті:

Проф. Петра і Марію Біланюк
Раїсу Колін
Д-ра Осипа Коропея
Д-ра Ярослава Коропея
Тараса Ліськевича
Д-ра Миколу Незд
Інж. Михайла і Варвару Плахтій
Петра Софіяна
Стефана Фафендика

Всіх Вп. Членів ФКУ просимо про молитви за померших наших друзів. Помоліться в часі відправи Заупокійної Богослужби, щоб поєднатись з нами в поході молитов до Всевишнього за тих, що творили добро.

Вічна Пам'ять Померлим Членам ФКУ!
Головна Екзекутива
Фонду Катедр Українознавства (ФКУ)

ДОПОВНЕННЯ ДО ПОДЯКИ,

поміщеної в „Свободі", ч. 247, з 29-го грудня 1984 р. на стор. 3-ій: Дякуємо щиро проф. Тимошеві Білостоцькому за його прощальне слово над відкритою домовиною від Українського Наукового Об'єднання. За це просимо вибачення у Дорогого Професора і Приятеля. **Василь ЛЕВ**

ПОДЯКА

Складаємо щиру подяку Рідним, Приятелям, Співпрацівникам і Знайомим за участь у похоронних відправах

бл. п. ІВАНА ОДЕЖИНСЬКОГО

які так достойно відслужив Всечесніший о. парох Петро Лісовський.

Сердечно дякуємо членам Екзекутиви Українського Народного Союзу з д-ром Іваном Флисом у проводі. Друзям Дивізійникам, ОДВУ і членам Українсько-Американського Республіканського Клюбу.

Щире спасибі за численні пожертви на Служби Божі, квіти і добродійні цілі: ЗУАДК (українські сироти в Бразилії), Сиротинець Сестер Василіянок, ФКУ, НТШ, Патріярший Фонд і Українсько Культурно-Освітній Центр у Філядельфії.

Дякуємо українській пресі: „Свобода", „Америка" і „Шлях" за поміщення дописів про бл. п. Івана Одежинського.

Дякуємо всім за глибоке співчуття, поміч і ласкаве серце в час нашого горя.

ЛІДІЯ — дружина
доні — ЛЯРИСА, УЛЯНА, МИРОСЛАВА з родинами
і АНДРЕЯ

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ

бл. п. МАРІЇ КОРНУТИ з дому КОЗАК

буде відправлена

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА

у ВІВТОРОК, 29 СІЧНЯ 1985 р., о год. 8-ій рано в українській католицькій церкві св. Варвари у Відні, Австрія. Просять про молитви за душу Покійної

Професор д-р ОЛЕГ ГОРНИКЕВИЧ з родиною

УКРАЇНСЬКА БУДІВЕЛЬНА ОРГАНІЗАЦІЯ — УБО

ділиться сумною вісткою з Членами та Українською Громадою, що 8-го січня ц. р. після довгої, важкої недуги, відійшов у Вічність

бл. п.

ВАСИЛЬ ЦЮПА

член основник та кол. член Управи нашої Організації

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

УПРАВА УБО

Ділимося сумною вісткою з Родинами і Приятелями, що 4-го січня 1985 р. по довгій і тяжкій недузі, прийнявши Найсвятіші Тайни, відійшов у Вічність на 79-му році життя наш Найдорожчий Муж, Стрийко, Вуйко і Шваґер

бл. п. ЮСТИН КУЗЬМА

ПОХОРОН відбувся 9-го січня 1985 р. з церкви Царя Христа в Ст. Томас, на цвинтар св. Петра в Лондоні, Онт. Канада.

В глибокому смутку:
дружина — МИХАЙЛИНА
братанки:
в Америці — ЯРОСЛАВА КУКІЛЬ з родиною
МАРІЯ ГОФМАН, АННА ШІПКЕР з донькою,
ЛЮБА НІКУ з родиною, РОМАН КУЗЬМА
з родиною, ОРЕСТ КУЗЬМА з родиною
в Австралії — СТЕФАН КУЗЬМА з родиною
в Україні — РОМАН КУЗЬМА з дружиною,
НАТАЛКА ПАПІРНИК з родиною
ТЕРЕНЯ ЛЕЦНАР з родиною
в Канаді — шваґрова ВОЛОДИМИРА ЦЮПА
з мужем МИХАЙЛОМ, донею ОЛЕЮ, зятем
РОМАНОМ і внучкою ОКСАНКОЮ
хресний син — ВАСИЛЬ ЦЮПА з дружиною
ДОННОЮ і донею КРИСТЕЮ
братанка — МАРТА КОРОЛЕВИЧ з мужем
ОСТАПОМ і синочком ВОЛОДЕЮ
братанок — КОНСТАНТИН ЮРКЕВИЧ.

Ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими, що 19-го січня 1985 року, упокоївся в Бозі, на 64-му році життя, заосмотрений Найсвятішими Тайнами наш Найдорожчий Муж, Зять, Шваґер, Братанок і Кузен

бл. п. д-р мед. СТЕПАН БАНАХ

довголітній лікар в Німеччині, Арґентині і Америці, член УЛТПА

У глибокому смутку:
дружина — МЕЛЯНІЯ
теща — АННА СОФІЯ МАРКЕВИЧ
шваґерка — НАТАЛІЯ з родиною
тіточні сестри — СТЕФА ДЕМЧУК з родиною
АСЯ і о. архипресвітер ТАРАС ДУРБАК з родиною
мґр М. ЧОРНЕНЬКИЙ
ІРЕНА і інж. ПЕТРО ТВЕРДОХЛІБ з родиною
кузини — проф. ЯРОСЛАВ РУДНИЦЬКИЙ з родиною
о. д-р РОМАН РУДНИЦЬКИЙ
родина БЕДРІЇВ
та ближча і дальша родина в Америці, Канаді та в Україні.

ПАРАСТАС в п'ятницю, 25-го січня 1985 р., о год. 8:00 веч. в похоронному заведенні Gerity Leon J. Funeral Home, 411 Amboy Ave., Woodbridge, N. J.

СЛУЖБА БОЖА в суботу, 26-го січня 1985 р., о год. 9:30 рано в церкві Різдва Пресвятої Богородиці, 86 Livingston Ave., New Brunswick, N. J., опісля похорон на українському православному цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Замість квітів, просимо складати пожертви на Лікарський Вісник, на українську католицьку церкву в Ню Бранcвік, Н. Дж.

В Сіднею вшанували пам'ять полковника А. Мельника та д-ра О. Кандиби– Ольжича

У Сіднею, Австралія, 24-го листопада 1984 року в Українській католицькій церкві св. Андрея в Лідкомб о. Богдан Томашек відслужив Заупокійну Службу Божу і Панахиду по св. п. полк. Андрієві Мельникові і д-рові Олегові Кандибі-Ольжичеві.

Між чисельними присутніми, що прийшли помолитися за душі визначних українських патріотів і провідних діячів, виділялася група членів Організації Українських Націоналістів з організаційним прапором.

У неділю, 25-го листопада в українській православній церкві Св. Покрови у Гомбуш Вест протопресвітер Олександер Пігулевський після Божественної Літургії відслужив Панахиду по сл. п. голові Проводу Українських Націоналістів, полк. Андрієві Мельникові і по д-рові Олегові Кандибі-Ольжичові, його близькому співробітникові й заступникові голови Проводу Українських Націоналістів, попереджуючи Панахиду короткою змістовною проповіддю. Співав церковний хор під орудою Івана Лясківського.

Того ж самого дня по полудні в залі Українського Народного Дому в Лідкомбі відбулася академія-концерт в пам'ять цих провідних діячів Українського Націоналістичного Руху. На естетично удекорованій квітами і національними та організаційними емблемами сцені висіли портрети полк. А. Мельника і д-ра О. Кандиби-Ольжича роботи мистця Петра Кравченка.

Відкрив свято і керував програмою пл. сен. Юрій Суховерський, який попросив присутніх хвилиною мовчанки вшанувати пам'ять тих, які жили, працювали й вмерли за Україну і для України, як також тих, що боролися під їх проводом і на вівтарі батьківщини поклали своє життя. Після того Ю. Суховерський передав цікавий короткий життєпис Олега Ольжича, згадуючи, що в молодості він був активним пластуном. Закінчив свою промову Ю. Суховерський рецитацією Ольжичового вірша „Пластовий капелюх".

Змістовну й дуже добре опрацьовану доповідь про Олега Ольжича, науковця, культурного діяча, поета і революціонера-героя виголосив Святослав Книш.

В мистецькій програмі взяли участь: Марта Менцінська, сопрано; Наталія Тиравська—рецитаторка; Петро Держинний—бандурист; і П. Пасторів—бас. Акомпанювали на фортепіяно Зінченко і Терпак.

Після мистецької програми майор А. Жуківський виголосив коротке слово про Андрія Мельника, керманича Українського Націоналістичного Руху, людину обов'язку й почуття відповідальности, полководця-військовика й державного будівничого.

У своєму слові доповідач, провідний член Організації Українських Націоналістів і учасник Похідних груп, не міг стриматись від емоцій, представляючи постать кришталевого патріота, непересічної української людини, якого історія належно оцінить в майбутньому.

Відспіванням національного гимну закінчено це урочисте свято.

ПС ІСНО

Наукові дослідження Гарвардського докторанта

Кеймбридж, Масс. (ФКУ)—Поява будь-яких статтей про татарські історичні документи в українських наукових журналах—рідкісне явище, бо нема багато українців, котрі визнавалися б у цій спеціялізації. Тому стаття молодого 30-літнього докторанта Українського Гарварду, Віктора Остапчука, учня проф. О. Пріцака, в найновішому числі „Гарвардських Українських Студій" (том 4, ч. 4) про недавно видану в Парижі збірку документів кримського ханату („Le Khanat de Crimée") заслуговує на спеціяльну увагу. Це видання, що його рецензує В. Остапчук, виготовила група туркологів при Ecole des Hautes Etudes en Sciences Sociales, з якими Український Науковий Інститут Гарвардського Університету (УНІГУ) співпрацює над виданням корпусу турецьких документів до історії України XVI—початку XVIII ст. У збірці є документи, які зараз зберігаються в музеї Топкапі Сарай в Істамбулі—колишній резиденції турецьких султанів. Вони походять з XV—XVIII століть.

У статті В. Остапчука (на 29 сторінок) зразу видно його досконалий рівень компетентности та добре ознайомлення не тільки з самою технікою відчитування давніх турецьких документів, які часто знищені або написані дуже нечітким шрифтом, але також з історією України та загальною історіографією. Він, наприклад, приділяє велику увагу технічі турецького обчислення пір року. Це йому потрібне, щоб виявити подані в книжці невідомі чи сумнівні дати походження деяких документів. Він також користає зі свого знання турецької, французької, німецької, польської та російської мов, щоб узгіднити тексти документів з подіями, які були подані в інших джерелах—в літописах, актах і т. п.

Наприклад, редактори вважають, що документ Е 6382 відноситься до татарського нападу на Рязань у 1512 р. тому, що вжито в ньому слово „Рус кафірі". Але на базі фотерепродукцій документу Остапчук твердить, що в документі також ужито слова „Московкафіріне". Покликуючись на праці М. Грушевського, О. Пріцака та С. Гербета, В. Остапчук встановлює, що в 1512 році коронні війська вчинили велику поразку ханові Менглі Гіреєві під Вишневцями, і тому зворот „Рус" тут відноситься не до Московщини, але до Галицько-Волинської Русі (тобто, що „Рус" це не „Росія"), і тому пов'язання деяких частин цього документу з Рязанню невірне. Татари, як і турки, аж до XVIII ст. вживали слово „Москов", щоб означити росіян, а „Рус"—українців. Як відомо, Західні науковці (часом несвідомо) не розрізняють термінів Русь, Росія, Україна. Тому добре, що молодий рецензент це підхопив.

Віктор Остапчук суттєво коментує також редакторську інтерпретацію деяких документів доби Б. Хмельницького. Основна хиба полягає в тому, що редактори безкритично приймають совєтські тези про віковічне стремління України возз'єднатися з Росією. Як пише В. Остапчук, це анахронізм, щоб вважати Україну чи запорожців традиційними аліянтами Москви, бо за винятком деяких тимчасових зв'язків князя Дмитра Вишневецького з Москвою (з кінця 1550-х рр. до 1561 р.) українці ніколи не мали жадного союзу з москалями аж до часів Хмельницького.

Щодо „стремління" Хмельницького, щоб об'єднатися з Москвою, В. Остапчук наводить факт, висунений Костомаровим ще понад сто років тому, який в своїх листах до султана, датованих вже після Переяславської угоди, Хмельницький далі заявляє про свою льояльність і дружню співпрацю султанові. Наводячи дослідження чеха Яна Рипки з 1930-х рр., які не були взяті під увагу французами, В. Остапчук пише, що повніше зрозуміння турецької політики Хмельницького і особливости його зв'язків з татарськими ханами прийде аж після зібрання та аналізи всіх листів Хмельницького, що ще переховуються в незнаних закутках турецьких державних архівів.

Таке твердження може зробити В. Остапчук, бо минулого літа він був у Туреччині. Там він докладно переглянув документи, які перевидали французи і відкрив, що в багатьох випадках на оборотних сторінках листів знаходяться або печатки, або адреси і підписи авторів. Це було невідоме редакторам, які припускає В. Остапчук, бо вони, мабуть, працювали, користуючись замовленими мікрофільмами, на яких ці обороті і маргінесні анотації не були сфотографовані. Беручи до уваги ті анотації, можна сьогодні встановити точніші дані про ці документи. В. Остапчук розшифрував ці тексти і виготовив обширну статтю про знахідку, що буде незабаром поміщена в Гарвардському журналі туркології.

Доцільність вишколювання таких молодих людей як Віктор Остапчук—очевидна. Вони в майбутньому захищатимуть правду про Україну в місцях і середовищах, де рідко коли заходять українці. Україна межувала з татарами і турками сотні років, тож необхідним стає, щоб крім французів, чехів, поляків і росіян, які встановлюють базу для дослідів історії українсько-татарських взаємин, теж і самі українці вносили свій вклад у ці дослідження.

У Клівленді вшанували Ірину Кашубинську

Старанням Комітету з членок 33-го Відділу Союзу Українок майже 200 громадян з округи з'явилося у залі Святопокровського Осередку в неділю, 18-го листопада, щоб при трапезі вшанувати заслужену і всюдисущу діячку інж. Ірину Кашубинську з нагоди півстоліття суспільної праці. Гостей привітала голова Комітету Ольга Городиська, а програмою керувала заступниця голови того ж Відділу Ганна Тарнавська. Стефанія Цегельська прибула з Фльориди, щоб у строю газдині з родинного Угринова в Сокальському повіті почати чергу привітань ювілятки, її сестри.

Життєву канву І. Кашубинської розвела учасникам заступниця голови Ольга Дем'янчукова і на ній ниточками пошита дорога з Угринова в Перемишль до Дівочого Інституту, і після матури в 1933 році далі до Львова на однорічний торговельний курс абсольвентів і повернення до Сокаля на працю в Союзі Кооператив. І вже від гімназійних років „оре громадську ниву" у різних ділянках. Почат агрономічні студії у Львові в часі війни закінчила в УТГІ у Мюнхені дипломом інженера агронома, але не довелося з нього користати професійно.

Переселення скитальців привело її з Регенсбургу у Німеччині до Ню Йорку в 1949 році та незабаром до Клівленду, в якому продовжувала свою суспільну активність не лише в Союзі Українок як референтка Головної Управи, голова Окружної Управи і голова 33-го Відділу ім. Лесі Українки, але і в Громадських Комітетах, в Українських Злучених Організаціях, катедральному Сестрицтві регіонального об'єднанні Надбужанців і в Комітеті будови катедри св. Йосафата в Пармі як голова обрядово-мистецької комісії.

Інж. Кашубинська має дві спеціяльності: вона знавець народної ноші та обрядового печива, короваїв, тортів і страв. Ці дві „слабості" засвоїла вона ще в домі батьків о. Івана, повітового діяча, і Ольги зі Смулків (із сусідної Холмщини) і ними служила у всіх місцях перебування не лише для потреб українських товариств, але й на численних показах, виставках і „ярмарках" для міжнаціональної публіки. Прізвище Ірини Кашубинської, як спеціялістки, добре відоме і цінне як авторитетне. Під час доповіді О. Дем'янчук чотири модельки — панни Ільчишин, Космос, Тарнавська і Лялюк — демонстрували жіночі одяги з західнього Полісся, Борщева, Космача і східної України, відтворені І. Кашубинською для показів.

Поодинокі ділянки і етапи життя ювілятки доповнили ще два спомини. Ірина з Барничів Дубасова пригадала нам молоду Ірину як спортсменку-мамугнку відбиванки, кошівки і легкої атлетики, а при тому впровадила руханку в Соколі Батьки і укладала вільноручні вправи ще в гімназії. В Листопадовому бігу у Львові, що був виявом патріотизму спортовців в дні 1-го листопада, І. Кашубинська прибула до мети першою у групі жінок. Сліди її тіловиховної праці залишились також у Сокалі, Грубешові і в Холмі, де вона тренувала чоловічу дружину копаного м'яча. Про працю в Грубешові на посту книговода Кооперативного Союзу „Пробоєм" і серед молоді розповів колишній директор Союзу інж. Іван Фур.

Чергу привітів продовжував парох катедри о. М. Ревтюк та М. Грушкевичева, М. Течер і М. Федакова, що прочитали листи від Головної Управи СУА в Ню Йорку, Окружної Управи і від американської Обслуги національностей. Від УЗО промовив їх голова мгр В. Ліщинецький, а мгр М. Гукова — від учасниць Жіночого Конгресу у Станиславові в 1934 році, після чого секретарка І. Шкарупова прочитала побажання від 28 осіб і товариств, у тим від виселенців з Угринован на Ольштинщину в Польщі. Віршами вітали ювілятку М. Кавка-Мамай (прочитав С. Кікта) та інж. Р. Стахур. Та найбільш мило несподіванкою була довша телеграма з Білого Дому на адресу голови УЗО, якою президент Рональд Реген з дружиною Ненсі вітали цю українську діячку.

В часі програми відомі в нас бандуристки сестри І. і Л. Завадівські грали улюблені п-ні Іриною пісні, про які розвідали „жіночі детективи".

Слово подяки ювілятки було щире, як і її вдача і служба суспільству, якої не покине для особистих вигод тим більше, що ряди не поповнюються молодим поколінням.

Одержані датки і дохід з обіду призначений на цілі СУА.

Молитви проказали: о. д-р І. Тилявський, ОДБ на початку, а нововисвячений тексасець о. Д. Лоренс на закінчення ювілейної гостини.

Щораз рідший це випадок вияву громадянством вдячности провідним одиницям ще за їх життя. Тож з дозою похвали реєструємо ініціятиву клівлендського жіноцтва, яке в нашій околиці завжди було дуже активне і має за собою осяги, бо було менш розполітиковане ніж їхні чоловіки, які забагато енергії віддавали на поборювання братів з іншими поглядами.

Степан Кікта

Становище...

(Закінчення зі стор. 3)

же, що і свідчення совєтських свідків і прислані совєтами „документи" відіграли велику ролю „у наших побідах". Він жаліє, що досі, з причини безконечних апеляцій і проволок, не депортовано ще нікого до Совєтського Союзу, „але цей час прийде", каже він. А. Раєн каже, що ще в 1978 році був доданий до внеску Е. Голцман маловідомий додаток що „Ніяка особа, яка є винна у переслідуванні, не буде управнена до здержання депортації на основі побоювання тієї особи, що вона буде переслідувана (у країні, де її депортують). Він каже, що вже рішено депортувати кількох осіб до Совєтського Союзу (недавно депортовано Ф. Федоренка).

Книжка А. Раєна приносить велику шкоду східньоевропейським етнічним групам у ЗСА, бо вона кидає на цілі групи пляму нацистів, антисемітів і вбивників.

Приносить ця книжка і більше шкоди як користи жидівській етнічній групі, бо вона викликає у цієї групи ненависть до східньоевропейських етнічних груп. Як знаємо, у природі існує закон: кожна акція викликає реакцію. Зріст ненависти жидівської етнічної групи до співгромадян східньоевропейського походження викликає, самозрозуміло, ненависть східньоевропейських етнічних груп до жидівської групи. Книжка А. Раєна, яка судовий акції позбавлення громадянства натуралізованих американців східньоевропейського походження, оскарженим за воєнні злочини, надає характер великого хрестоносного походу, розпалює пристрасті і взаємоненависть двох вищезгаданих груп.

Шкодить книжка А. Раєна і ЗСА, бо вона розпалює ворожнечу між двома групами американських громадян.

Не можна, одначе, сказати, що книжка А. Раєна не приносить користи нікому. Вона, без сумніву, приносить величезну користь смертельному ворогові ЗСА—Совєтському Союзові, бо вона деморалізує, паралізує і підриває мораль східньоевропейських етнічних груп, які є великим і глибоко мотивованим протокомуністичним чинником у структурі ЗСА.

А. Раєн пише, що після нав'язання співпраці із совєтською прокуратурою, БСС був під безнастанною атакою. Листи плили тиждень за тижнем від ад-гок груп оборони та українських і балтицьких організацій до Президента, до головного прокуратора і до Конгресу... більшість цих листів приходила від людей, які, очевидно, не знали фактів.

Якщо хтонебудь з авторів листів не знав фактів давніше, то знає їх тепер з книжки А. Раєна. І ці факти співпраці БСС з совєтською прокуратурою чи з КГБ є гірші, як ми могли сподіватися.

Наша відповідь може бути тільки одна:

Скріпити акцію протестів проти співпраці БСС з совєтськими органами гніту і поставити цю акцію на справді високий, переконливий, масовий і перманентний рівень. Це наш обов'язок не тільки як членів етнічних східньоевропейських груп, але теж як американських громадян.

Недуги...

(Закінчення зі стор. 2)

ків, приміщено в лікарнях стейту Ню Йорку із грипою та запаленням легенів (пневмонією). Двадцять відсотків від них померли, бо не були щеплені.

Державні, громадські та приватні здорові організації закликають людей літнього віку, щоб вони забезпечились перед цими гризнями для них недугами відповідним щепленням, а саме: проти грипи (різних типів) та запалення легенів, викликаного бактерією, званою пневмококом. Ці вакцини вважаються цілком безпечними, хіба, що хтось має підвищену вразливість (алергію) до яєць. Вакцини проти грипи треба защеплювати щорoку, пневмококові вакцини тільки одноразово.